

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Bits of Freedom
t.a.v.

[Redacted address]

Directie Cyber Security
Beleidscluster
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.nctv.nl

Contactpersoon

[Redacted name]

T [Redacted phone number]

Ons kenmerk
494937

Bijlagen
2

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 14 maart 2014

Onderwerp Besluit Wob-verzoek mbt Nationaal Detectie en Response Netwerk

Geachte heer Zenger,

In uw brief van 6 december 2013 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) Informatie verzocht over "het Nationaal Detectie Netwerk (NDN) en het Nationaal Response Netwerk (NRN)". Daarbij heeft u meer specifiek verzocht om alle documenten over beide netwerken openbaar te maken en dat het u daarbij onder meer, maar niet gelimiteerd, gaat om documenten die iets zeggen over de technische inrichting van het systeem, de betrokken interne en externe partijen, een nadere specificatie van de kosten die worden gemaakt, doelstellingen, evaluaties en communicatie.

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 16 december 2013, met kenmerk 465079. Bij brief van 2 januari 2014, met kenmerk 467025, is medegedeeld dat de beslistermijn met vier weken is verdaagd tot 30 januari 2014. Op 8 januari 2014 heeft overleg plaatsgevonden tussen u en uw collega [Redacted] en mijn ambtenaren. In vervolg hierop heeft op 29 januari 2014 telefonisch overleg tussen u en mijn ambtenaren plaatsgevonden om nadere afspraken te maken over de wijze waarop en de termijnen waarbinnen op uw verzoek zal worden beslist. Deze afspraken zijn op 29 januari 2014 aan u voorgelegd en u bent hier op 30 januari 2014 mee akkoord gegaan.

De met u gemaakte afspraken, bedoeld in de vorige alinea, houden het volgende in:

1. Op uw verzoek wordt, met inbegrip van de periode die is gemoeid met de zlenwizjeprocedure, uiterlijk op 15 maart 2014 beslist.
2. Uw verzoek wordt, op basis van bovengenoemde overleg, geacht specifiek betrekking te hebben op de volgende documenten:

Presentaties

- Presentatie Orgaan Ondernemingsraden Rijksoverheid Pilot rijksinternetvoorziening (bijlage 2, nr 1)
- Presentatie met daarin de business case NDN (bijlage 2, nr 2)
- Presentatie NRN Engels (bijlage 2, nr 3)

Business Case/PvA

- Plan van aanpak pilot netwerkdetectie Rijksinternetvoorziening (bijlage 2, nr 4)

Financieel

- Investeringsbegroting NDN (stuk met programmagelden NCSC) (bijlage 2, nr 5)

Infosheets

- Infosheet NRN (bijlage 2, nr 6)
- Infosheet NDN (bijlage 2, nr 7)

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw nader gespecificeerde verzoek, beslaat het verzoek in totaal 7 documenten. Deze documenten zijn vermeld in een inventarislijst, die tezamen met de betrokken documenten als bijlage 2 bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt telkens ook ter aanduiding van betrokken documenten verwezen naar de hiermee corresponderende nummers uit de inventarislijst.

Zienswijzen

U bent er over geïnformeerd bij brief van 5 februari 2014, met kenmerk 481144, dat er derde belanghebbenden zijn bij de openbaarmaking van de in de bijlage 2 genoemde documenten en dat deze in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun zienswijze te geven. De zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen.

Besluit

Ik heb besloten deels aan uw verzoek tegemoet te komen en de Informatie waarom u verzocht, voor zover opgenomen in de documenten met nummer 3, 6 en 7 geheel, en voor zover opgenomen in de documenten met nummer 1, 2, 4 en 5 gedeeltelijk, openbaar te maken.

Ik heb besloten een deel van de door u gevraagde informatie, opgenomen in de documenten met nummer 1, 2, 4 en 5, niet openbaar te maken. Voor de motivering verwijs ik naar de overwegingen van dit besluit.

Overwegingen

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10 Wob)

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In de documenten "Plan van aanpak pilot netwerkdetectie Rijksinternetvoorziening" (bijlage 2, nr. 4, pagina 2, 3, 19 en 20) en "Investeringsbegroting NDN" (bijlage 2, nr. 5) staan op enkele plekken de namen van ambtenaren die betrokken zijn geweest bij het opstellen van deze documenten of die een rol hebben bij het uitvoeren van de pilot. Daarnaast staan in de "Investeringsbegroting NDN" (bijlage 2, nr. 5) de namen van medewerkers die zijn ingehuurd ten behoeve van het realiseren van de pilot. De namen van ambtenaren en door de overheid ingeschakelde medewerkers zijn persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen openbaarmaking hiervan verzetten. Daarbij is van belang dat het in casu niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar of door de overheid ingeschakelde medewerker in contact treedt, maar om openbaarmaking in de zin van de Wob. Ik heb besloten dat openbaarmaking van bovenbedoelde in de betrokken documenten vermelde namen van ambtenaren en door de overheid ingeschakelde medewerkers op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob achterwege dient te blijven, omdat het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen naar mijn oordeel zwaarder weegt dan het belang van openbaarmaking hiervan.

Voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling (artikel 10 Wob)

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Voor verschillende specifieke tekeningen en passages in documenten waarop uw verzoek betrekking heeft, te weten in de Presentatie Orgaan Ondernemingsraden Rijksoverheid pilot Rijksinternetvoorziening (bijlage 2, nr. 1), de Presentatie met daarin de business case NDN (bijlage 2, nr. 2), het Plan van aanpak pilot netwerkdetectie Rijksinternetvoorziening (bijlage 2, nr. 4) en de Investeringsbegroting NDN (bijlage 2, nr. 5), geldt dat zij inzicht geven in technische systemen, alsmede merken van apparatuur, die in gebruik zijn bij het NCSC, de AIVD en SSC-ICT.

Openbaarmaking van deze specifieke tekeningen en passages zou naar mijn oordeel leiden tot onevenredige benadeling van de organisaties waar deze informatie betrekking op heeft.

De technische systemen die genoemde organisaties hanteren zijn onontbeerlijk voor het vervullen van de taken van deze organisaties. Deze taken bestaan onder andere uit het voeren van actief risicomanagement op het gebied van cyber security en het faciliteren van dataverkeer ten behoeve van de Rijksoverheid.

Voor het vervullen van de taken is het belangrijk dat Informatie veilig en betrouwbaar verwerkt kan worden en dat potentiële aanvallers niet over publieke informatie kunnen beschikken waarmee op basis van technische kenmerken van de inrichting specifieke voordelen behaald kunnen worden bij het vormgeven van een aanval. Het gaat hierbij onder andere over de exacte fysieke locatie van systemen en de wijze waarop deze en andere beveiligingsmaatregelen binnen de RijksInternetvoorziening gepositioneerd zijn. Daarnaast kan gedetailleerde kennis van de patronen die bij aanvallen gedetecteerd worden gebruikt worden om eventuele nieuwe patronen te ontwikkelen.

Met het openbaar worden van bovengenoemde Informatie over de technische systemen komt het ongestoord functioneren van de betrokken organisaties in het geding. Dit brengt een onaanvaardbaar risico met zich mee voor het vervullen van de taken van deze organisaties.

Ik ben derhalve van oordeel dat het voorkomen van onevenredige benadeling van deze organisaties zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid en dat openbaarmaking van voormelde technische passages ook op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob achterwege dient te blijven.

Persoonlijke beleidsopvattingen (artikel 11 Wob)

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van Intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van Interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het Intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

Het "Plan van aanpak pilot netwerkdetectie Rijksinternetvoorziening" (bijlage 2, nr. 4) is opgesteld ten behoeve van intern beraad om de pilot netwerkdetectie vorm te geven en de opdrachtgever in staat te stellen een afgewogen keuze te laten maken in de vormgeving van de pilot. In het document bevinden zich drie passages (op pagina 16, 22 en 26) waarin door de opstellers van het document specifiek enkele beleidsafwegingen worden voorgelegd aangaande enige aspecten van de pilot. Met deze passages bevat het document persoonlijke beleidsopvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren of anderen bij intern beraad betrokkenen, zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot

personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen. Deze persoonlijke beleidsopvattingen heb ik uit het document verwijderd.

Wijze van openbaarmaking

Het document treft u bij dit besluit in kopie aan. De stukken die met dit besluit voor een ieder openbaar worden, zullen op www.rijksoverheid.nl worden geplaatst. Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbenden.

Met vriendelijke groet,
De Minister van Veiligheid en Justitie,
namens deze,

W.M. van Gemert
Directeur Cyber Security

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: de Minister van Veiligheid en Justitie, t.a.v. Directie Wetgeving en Juridische Zaken, sector Juridische Zaken, Postbus 20301, 2500 EH Den Haag, 's-Gravenhage.

Bijlage 1: Genoemde Wob-artikelen

Artikel 3

1. Een ieder kan een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.
2. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam.
5. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
  - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.

4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.

5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.

6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.

7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
- b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.

8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Bijlage 2: Inventarislijst

Presentaties

Bijlage 2, nummer 1: Presentatie Orgaan Ondernemingsraden Rijksoverheid Pilot
rijksinternetvoorziening

Bijlage 2, nummer 2: Presentatie met daarin de business case NDN

Bijlage 2, nummer 3: Presentatie NRN Engels

Business Case/PvA

Bijlage 2, nummer 4: Plan van aanpak pilot netwerkdetectie
Rijksinternetvoorziening

Financieel

Bijlage 2, nummer 5: Investeringsbegroting NDN (stuk met programmagelden
NCSC)

Infosheets

Bijlage 2, nummer 6: Infosheet NRN

Bijlage 2, nummer 7: Infosheet NDN